

DEBRECENI EGYETEM
TERMÉSZETTUDOMÁNYI ÉS TECHNOLÓGIAI KAR

Dr. Lóki József–Dr. Szabó József

A külső erők geomorfológiája

környezettan és környezettudományi szakosoknak

2009. évi változatlan utánnomás

Debreceni Egyetemi Kiadó
Debrecen University Press
2011

Tartalomjegyzék

	oldal
1. Bevezetés, alapfogalmak (Szabó J.)	5
A geomorfológia általános jellege	5
A geomorfológia általános rendszere	7
2. Aprózódás és mállás (Lóki J.)	15
Aprózódás	15
A hőingás okozta aprózódás	16
A fagy okozta aprózódás	17
A víz hajszálcsoves hatása	17
A víz lágyító hatása	18
A szél hatása	18
A hullámverés hatása	18
Sókrisztály-növekedéses aprózódás	18
A nyomáscsökkenés hatása	18
A növényzet hatása	19
Az állatvilág hatása	19
Az antropogén aprózódás	19
Mállás	19
A mállás típusai	21
Az oldásos mállás	21
A szilikátok mállása	22
Az oxidációs mállás	23
A biológiai mállás	24
Az aprózódás és a mállás a Föld különböző éghajlati területein	24
3. Tömegmozgások (Szabó J.)	27
Fogalom, tipizálás	27
A tömegmozgások feltételei	29
A tömegmozgások típusai	36
Omlások	36
Csúszamlások	41
Kúszások	55
Folyások	58
Tömegmozgások és környezeti kérdések	63
4. A jég felszínformáló munkája (Lóki J.)	65
A hóhatár	65
A lavinák	66
A gleccserek	66
A gleccser szerkezete	67
A gleccser mozgása	68
Gleccserrepedések	68
A gleccser felszíne	69

A gleccser által kialakított formák	73
A jégtakarók felszínalakító munkája	76
A jégtakarók olvadékvizeinek eróziós és akkumulációs formái	80
A periglaciális területek formái	83
A derázio jelentősége magyarországi tájtypusokban	90
5. A folyóvíz felszínformáló munkája (Szabó J.)	91
A folyóvíz a mederben	93
Árterek	112
A folyó munkája hosszszelvény mentén	115
Völgyképződés, völgytypusok	120
Hordalékkúpok	127
Delták	132
Teraszok	136
A folyóvíz munkájának néhány magyarországi jellemzője ...	144
Folyóvízi felszínfejlődés és környezet	146
6. A partfejlődés (Szabó J.)	149
A partfejlődés általános jellege	152
Alá- és felmerülő partok	159
A partfejlődés magyarországi vonatkozásai	161
A partfejlődés környezeti vonatkozásai	163
7. A szél felszínformáló munkája (Lóki J.)	165
A lebegtetett hordalékszállítás	168
Az ugráltatott hordalékszállítás	169
A görgetett hordalékszállítás	172
A szél munkavégző képessége	172
A kifújás és a szélmarás folyamata és formái	173
A felszín kimélyítése	176
A szél felhalmozó (akkumulációs) munkája	178
A szabadon mozgó futóhomok formái	180
A részben kötött homokterületek formái	186
A szélerózióval kapcsolatos környezeti kérdések	194
8. A kőzetminőség hatása a felszínformák kialakításában (Lóki J.) ...	205
A mészkő és karsztjelenségek	205
A dolomit és felszínformái	211
A lösz és felszínformái	212
A homokkő, konglomerátumok és agglomerátumok pusztulása	215
A gránit lepusztulása	216
A bazalt formakincse	218
Az agyagos, márgás felszínek pusztulása	218
Ajánlott irodalom	221